

*A nyertes hajó, a JoinTisza,
háttérben a PETényi*

AZ IDEI MÉRLEG: 10 TONNA ÁRTÉRI HULLADÉK

Minden eddigi rekord megdőlt a 2018-as Tiszai PET Kupán. Soha ennyi lelkes PET kalóz és ennyi hajó nem vette fel még a harcot a főként Ukrajnából és Romániából érkező PET-palack-áradat ellen.

Önkéntesként szerkesztőségünk néhány tagja is részt vett a megmérettetésen.

SZERZŐ: D. V.

FOTÓK: KONYHA MIKLÓS, BANKÓ JÓZSEF, KUGLER PÉTER

6. alkalommal rendezte meg a Természetfilm.hu Tudományos Filmműhely Egyesület, a Sonar Búvárcsoport és a Környezetvédelmi Szolgáltatók és Gyártók Szövetsége az ország egyik legnagyobb folyótisztító akcióját, a Tiszai PET Kupát augusztus 4–12. között. A 74 folyamkilométeres táv tartogatott meglepetéseket a veterán kalózkodóknak. A Szatmárcseke–Tivadar, illetve a Tivadar–Jánd közötti szakaszokon a megszokottól eltérően meglepően kevés hulladékot rejtett az ártér. Paradox módon ez csalódást okozott a versenyben részt vevő 20 hajó csapatának, hiszen annak ellenére, hogy a végső cél a Tisza megtisztítása, a PET Kupa mégiscsak egy verseny, ahol az a csapat győz, amelyik a legtöbb hulladékot gyűjti össze és tapossa laposra.

„Szerencsére” a Jándi-sziget már hozta a tőle elvártakat, és hatalmas mennyiségű hulladékot (PET-palackot, konzervdobozokat, üvegeket), valamint szemetet (hungarocellt, törött játékokat, fél pár papucsokat) rejtett a nehezen megközelíthető, sokszor embermagasságú csalánnal fedett ártér. Mint kiderült, csak az előző árhullámok mozgatták el a hulladékokat, de itt, az első földrajzi akadálnál, a folyómederből kiálló kis sziget csúcsánál rengeteg halmozódott fel.

Habár szerkesztőségünk tagjai nem először vettek részt a PET Kupán, még nekik is meglepetést okozott a Tiszaszalka vonalában, a Szamos és a Kraszna torkolata után a magas partfal mögé, egészen az erdő mélyére lerakódott hulladék. 14 önkéntes 3 óra leforgása alatt több mint 75 zsák hulladékot

gyűjtött össze, majd nagy nehézségek árán, a kenukat párosával összekötve, belőlük kezdetleges katamaránt alkotva juttatták el az aznapi célállomásra, a Tiszaadonynál található lapályra.

A PET Kupa ideje alatt összesen közel 400 ember vett részt a gyűjtésben, köztük baráti társaságok, civil szervezetek (Aztakeservit Értékőr Egyesület, Ökologicus Alapítvány, WWF, Greenpeace Magyarország), önkormányzatok (Cigánd) és nagyvállalatok is (Henkel, Prezi, FŐTÁV, FŐTÁV-Komfort, Siemens, NHKV Zrt.). Külön öröm, hogy ezúttal már két csapat érkezett Kárpátaljáról: a visszatérő Papilio Környezetvédelmi Egyesület és most először a Kupás Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség Ifjúsági Szervezet (KMKSZ ISZ).

Egy sokszínű társaságban persze mindig akadnak problémák, hol egy darázscsípés, hol egy napszúrás nehezítette a munkát, de kivétel nélkül minden csapat derekasan küzdött. Még akkor is újult erővel szálltak vízre másnap, amikor a lapályon alvás vadromantikájától visszahőköltek néhányan.

A PET Kupa legnagyobb érdeme épp az, hogy különbözőségük ellenére ezt a sok-sok embert összeköti a közös cél: szeretnének tenni valamit a környezetükért, nemcsak várnak a megoldásra, hanem aktívan dolgoznak is rajta. Ez egy olyan

kaland, amely ha jár is néha nehéz pillanatokkal, fárasztó ezekkel, enyhe napszúrással, izomlással, mindez eltörpül az élmény mellett, amit a jó társaság, az új barátságok, a hangos nevetések, a tábortűz és a tiszai fürdőzés jelent.

VÉGEREDMÉNY

Augusztus 11-én a tiszamogyorósi végállomáson sor került az eredményhirdetésre és az ünnepélyes díjátadásra. A legtöbb PET-át és ezzel a PET Kupát idén a JoinTisza 15 fős legénysége nyerte meg, akik 4 kontinens 8 országából (India, Marokkó, Amerikai Egyesült Államok, Egyesült Királyság, Szerbia, Szlovákia, Olaszország, Norvégia) érkeztek a Felső-Tiszára, hogy vízügyi, hulladékos és marketing-szakértelmükkel segítsék az összefogást. A JOINTISZA projekt a Tisza vízgyűjtő-gazdálkodási terv aktualizálását és a Duna Régió Stratégia céljainak támogatását szolgálja, és az Országos Vízügyi Főigazgatóság, valamint a Közép-Tisza-vidéki Igazgatóság konzorciumában valósul meg.

A 2. helyezett a tavalyi győztes, a Tilos Rádió hajója, míg a 3. az Obi-Wan Kenubi és a Papilio közös hajója lett.

Az első alkalommal átadott Tisza Hősei különdíjat a KMKSZ ISZ nyerte el, amelynek 6 fős csapata fejenként a legtöbb hulladékot gyűjtötte. A különdíjat a PET Kupát támogató Magyar Ásványvíz, Gyümölcslé és Üdítőital Szövetség (MAGYÜSZ) ajánlotta fel az ajándék palackprésszel együtt.

ÖNKÉNTESSÉG ÉS HULLADÉKSORS

Külön ki kell emelni a közel 50 fáradhatatlan önkéntest. Nemcsak az ártéri gyűjtés, de az esti és reggeli szelektálás és laposra taposás is az ő feladatuk volt, amellett, hogy a vissza-

térő veterán önkéntesek még hajómentori feladatokat is el-
láttak.

Az ő állhatatosságuk nélkül biztosan nem sikerült volna ezt az óriási, 10 (!) tonnányi hulladékot összegyűjteni, szétválogatni és feldolgozásra előkészíteni. A 2017-es évhez hasonlóan, ennek is közel a fele várhatóan alkalmas lesz hasznosításra, azaz benne marad az anyagkörforgásban, és értékes másodnyersanyagként hasznosulva, új termék készülhet belőle.

Nagy segítség volt idén a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság által biztosított ipari bálázógép, amelynek használata meggyorsította a munkát, és gazdaságosabbá tette a hulladék szállítását. A kupa szervezői folyamatosan keresik az innovatív hasznosítócégeket, így akadtak a holland „Plastic Free Ocean” projektre, amelynek munkatársai tengeri és folyami hulladékot hasznosítására specializálódtak. Ennek köszönhetően akár irodabútorként is végezhetik a Tiszából kimentett palackok.

További hulladékos érdekesség, hogy a Greenpeace önkéntesei a versenytől függetlenül egy külön „márkavizsgálatot”, úgynevezett „brand auditot” is végeztek 80 zsáknyi összegyűjtött műanyag hulladékból. A 2878 palack körülbelül 80%-áról a címke, illetve a felirat már lekopott, így nem volt azonosítható a gyártó.

Az azonosított 423 palack közel egynegyede, 96 db a Coca-Cola terméke volt. Az öt legnagyobb szennyező között szerepelt még a Borszéki ásványvíz 49 db, a Viskovo ukrán ásványvíz 43 db, a PepsiCo 41 db és az ukrán Luzhanska ásványvíz 39 db palackkal. Az azonosíthatatlan márkák között nagyon sok ukrán és román sörösflakon, valamint üdítő és ásványvízes palack volt.

A Greenpeace hasonló márkvizsgálatokat végez a világ számos szennyezett helyszínén. A nemzetközi eredményeket október elején mutatják be.

A KUTATÁSOK KUPÁJA

Idén sem maradhatott el a szakmai program, amely ezúttal a WaterScope International Zrt. online folyamatos vízmonitoring-eszközével való vízvizsgálat volt. Holografikus eljárással elemzik a vízmintákat, és a napi riportokat interneten küldik el a laboratóriumba.

A PET Kupa ideje alatt összesen 9 db 1 órás mérést végeztek különböző vízminta-vételezési módon és pontokon: Tivadarnál, a Szamos felett, a Szamos alatt, a Szamosbóli, Tiszamogyorósnál a Tiszából, illetve összegyűjtött habból és iszapból a Szamos alatt.

A berendezés a mérések során felvett közel 5000 hologramfelvételen mintegy 12 000 objektumot talált. Ezek elemzésével részletes információk nyerhetők a Tisza vízbiológiai állapotáról.

Másik érdekesség a felszíni vizekben megjelenő/vándorló műanyagok felületén megtelepedő mikrobaközösségek hazai feltérképezését kutató projekt volt. A mikrobiális diverzitás kutatása a Szent István Egyetem Akvakultúra és Környezetbiztonsági Intézete és a Wessling Hungary Kft. szoros együttműködése révén valósul meg. A részletes eredmények ismertetése októberben várható.

Zaj-Tér-Kép

Megelőzéssel a zajterhelés ellen

A közlekedés zajjal jár, ez már-már közhely. Legyen szó közúti, légi vagy vasúti közlekedésről, tény, hogy a közlekedési eszközök üzemeltetése többféle környezeti hatással jár, amelyek zavaróak lehetnek, főleg, ha lakókörnyezetünk közelében található a zaj- és rezgésforrás.

Felmérések szerint környezetünk „zajossága” a levegőminőség után a legfontosabb tényező a lakosság számára.

A vasúti közlekedés zajkibocsátásának határait, a zajmérések pontos folyamatára és számításának módjára egyre szigorodó jogszabályok vonatkoznak. A zajvédelmi kötelezettségekből eredő vasúti beruházások folyamatosan zajlanak, a megújuló pályaszakaszokon a tervezők már a tervezés során figyelembe veszik a várható forgalomból adódó hatásokat és azok csökkentését eredményező alkalmaznak. Emellett MÁV Zrt. üzemeltetésében álló pályán speciálisan

zajvédelmi céllal megvalósuló beruházások is zajlanak. Mindezek ellenére a vasúttársaság életében mindennaposak a zajjal kapcsolatos panaszok.

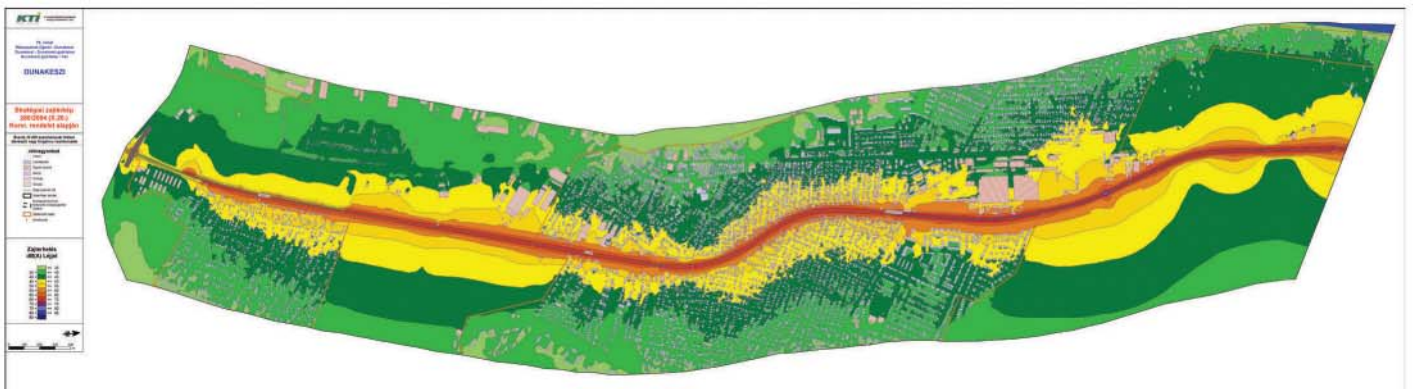
A helyi hatóságokkal és az érintett lakossággal közös zajvédelmi együttműködésnek, már a megelőzésben is fontos szerepe van, amelynek alapja a megfelelő tájékozódás és helyzetértékelés. A lakóterületek környezeti zaj állapotának ábrázolására legalkalmasabb eszköz a zajtérkép, amin adott terület zajterhelésének mértékét színekkel jelölik. A térkép színezését a mért adatok alapján számítógépes program végzi.

Az EU 2002/49/EK iránylevele előírja az unió országai számára, hogy közel egységes számítási metodika alapján készítsék el a nagyobb városok általános, ipari és közlekedési forrástól számított zajterhelési térképét. Az első stratégiai zajtérképek hazánkban 2007-ben készültek, amelyek frissített változatai az érintett

önkormányzatok számára rendelkezésre állnak, de egyes térképek az interneten is elérhetők. A zajtérképek jól használhatók a településfejlesztésben, valamint az építési telek kiválasztásánál, mert egyértelműen kimutatják adott terület zajterhelésének mértékét.

Költözést vagy építkezést megelőzően fontos lehet figyelembe venni a vasúti vagy forgalmas utak közelségét. Érdekes figyelmet fordítani arra is, hogy a zajterhelésnek kitett területen történő lakóingatlan építésekor a jogszabályokban meghatározott zajvédelmi kötelezettségek megnövelhetik az építési költségeket. Ugyanakkor érdemes számolni azzal is, hogy kedvező környezeti hatásai miatt a kötöttpályás közlekedési forma népszerűsége folyamatosan emelkedik, amelynek eredményeként a teher- és személyszállítási forgalom is növekedési pályán van.

MÁV Zrt., MÁV-START Zrt.
Környezetvédelem

Dunakeszi stratégiai zajtérképe, forrás: <http://www.kormany.hu/hu/foldmuvelesugyi-miniszterium/kornyeztugyert-agrarfejlesztesert-es-hungarikumokert-felelos-allamtitkarsag/hirek/strategiai-zajterkepek>